

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI KÖZLÖNY.

Megjelen hetenkint 3-szor: hétfőn s szombaton este és csütörtökön délelőtt. Kéziratok nem adának vissza.	Előfizethető a kiadóhivatalban és minden megyei postahivatalnál. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székesfejérvár, szt.-István-tér 1.	Felolvasó szerkesztő: BONITZ FERENC. Kiadótalajdonos: MILLER JÓZSEF.	Előfizetési ár: Egész évre . . . 6 frt — kr. Félévre . . . 3 frt — kr. Negyedévre . . . 1 frt 50 kr. Egyes szám ára 5 kr.	A 32 helyre osztott oldal helyenkint 50 kr. Bélyegilleték külön 30 kr. Nyilttér soronként 50 kr. Többzsöri hirdetéseknek engedmény
---	---	---	---	---

Felhívás

Fejérmegyei közönségéhez!

A folyó hó 23-dikán Székesfejérvárott tartott szűkebbkörű értekezlet egyhangulag Meszleny Benedek urat tüzte ki alispáni jelöltül, s felhívja vármegyénk független gondolkozású elemeit, hogy az ő jelöltségét támogatni sziveskedjenek azon megyei, hosszu időn át csupán családi érdekek által összetartott párt ellen, a mely ugyan az ultramontanizmus és reakcionarizmus vádjával korteskedik, de maga csak a családi érdek s a vallás fegyvereivel iparkodik elérni céljait.

Ezen áramlattal szemben s ennek végét szakítandó kiáltottuk ki Meszleny Benedek urat alispánjelöltül, ki képzettsége s ifju életerejé által közgazgatásunknak csak előnyére szolgálhat s hivatva van a megyét, és nem családi érdekeket és törekvéseket szolgálni.

Kelt Székesfejérvárott, 1894. évi szeptember 23-án.

A Meszleny párt végrehajtó bizottsága.

(?) E felhíváshoz kevés a hozzátenni valónk. Már több ízben volt alkalmunk kifejteni azon vezér elveket, melyek ránk nézve az alispán-kérdésben irányadók, s a ki elfogulatlanul, menten minden pártszenvédeleltől bírálja meg ezen elveinket, lehetetlen, hogy ezek igaz voltát be ne lássa. A megüresedett alispáni szék betöltésétől már csak néhány nap választja el Fejérmegye közönségét s ezen néhány napot mindkét párt természetesen arra használja fel, hogy teljes erővel korteskedjék jelöltje mellett, hogy jelöltjének a vármegye közönsége soraiban új hivatást nyerjen. A vármegyházában történt jelölés hívei és kortesei minden eszközt felhasználának arra, hogy jelöltjük mellett és az ellenjelölt, Meszleny Benedek ellen hangulatot csináljanak.

Mi nem követjük őket erre a térére. Azon érvek, melyek arra indítanak bennünket, hogy Huszár Ágoston ellen és Meszleny Benedek mellett foglaljunk állást, nem személyi, hanem dologi érvek. Mi elhiszük,

hogy Huszár Ágoston megválasztása esetében töle telhetőleg becsülettel töltené be az alispáni széket s lelkesen vezetné megyénk ügyeit. Mi nekünk Huszár Ágoston személye ellen egyáltalában nincs kifogásunk. De igenis van kifogásunk azon irány, azon elvek ellen, a melyeken az ő jelöltsége alapszik.

Az ellenpártot felekezeti és hatalmi érdekek vezérlik. Felekezeti érdekek annyiban, a mennyiben az alispáni széket a protestánsok számára akarja lefoglalni, hatalmi, tegyük hozzá, családi érdekek pedig annyiban, a mennyiben egy klikk számára akarja biztosítani a vármegye ügyeinek vezetését.

Ez a két vezérelv adta meg az irányt Huszár Ágoston pártjának a mindazok ellen való korteskedésre, hangulatsinálásra, a kik más véleményre várának, a kik megóvták gondolatjaik és tetteik függetlenségét, a kik Meszleny Benedeket állították fel alispán-jelöltül.

Hogy a vármegye közönségének független elemei Meszleny Benedek mellé állottak, az koránt sem azért történt, mert Meszleny katolikus. Ez a paritás elvének szempontjából történt, a méltányosság szempontjából. Fejérmegyének immár háromszor egymásután protestáns vallású alispánja volt, pedig a megye lakossága tulnyomóan katolikus s így joggal követelhetjük és minden elfogulatlan ember igazat fog nekünk abban adni, hogy végre valahára ismét katolikus alispán vezesse a megye ügyeit. A Huszárpárt azzal érvel jelöltje mellett, hogy ma már nem lehet, nem szabad nézni, hogy a jelölt milyen vallású, hanem egyedül azt, hogy képes lesz-e betölteni azt a hivatalt, a melyre jelölve van. Nem akarjuk most kutatni, hogy ez az érv Huszár Ágoston mellett, vagy Meszleny Benedek ellen hozott-e fel; mi a magunk részéről nyíltan elfogadjuk ezt az érvelést, mi még a méltányosság kérdését vetjük fel és most kérdezzük: ha nem a felekezeti kérdés az irányadó, miért nem lehet egyszer katolikus embert ültetni az alispáni székbe? Avagy a megye 66.000 protestánsának nagyobb jogai volnának, mint 150.000 katolikusnak? Vagy talán csak ők hivatkozhatnak a méltányosságra, a katolikusok pedig nem? Azt hisszük, még a protestánsok sem adhatnak erre a kérdésre igenlő választ, hacsak nem elfogultak, ha nem vezérli őket az exkluzív felekezeti szellem.

Ne azt tekintsük a jelöltben, melyik

valláshoz tartozik, hanem azt, van-e benne rátermettség az illető hivatal betöltésére. Helyes. De miért hozza fel ezt az érvt a Huszár-párt Meszleny Benedek ellen? Vajjon nincs-e meg Meszleny Benedekben minden kellék arra, hogy minden tekintetben derekasán, lelkesen, igazságosan, sikerrel vezesse a megye ügyeit?

A Huszár párt érvelése helyes és helyesége mellett kifogástalan is volna, ha nem rejlenének mögötte felekezeti és hatalmi, családi érdekek. Mi, a kik Meszleny Benedek mellett foglalunk állást, tehát semmiféle felekezeti és családi érdeket, hanem csakis a megye érdekei mellett, mi, a kik a méltányosság elvét, melyet a liberálisok annyira hangoztatnak, alkalmazni is akarjuk, mi teljes erővel támogatjuk Meszleny Benedek jelöltségét és teljes bizalommal nézünk a választási aktus elé.

Közoktatásunk materializmusa.

Napjainkban a rohanva haladó tudomány háttérbe szorítja a műveltséget és előtérbe állítja a tanultságot, úgy hogy Európaszerte mindenütt, az angolt kivéve, az iskolázás sulypontja: az ismeretközlés, az elmének a különböző ismeretágból vett hasznos tudással való bebutorozása. Szóval ma nem a liberális, hanem az utilitárius irány hódít, melynek általános jelleme: mindaddig meg nem nyugodni, míg minden ismeretet be nem könyvel, tankönyvekbe be nem íktat s jól-rosszul a tanulók elméjébe be nem töltésérez.

A mai oktatás ép úgy mint Rousseau Emilje csak a hasznót, a társadalom hasznát nézi, de rokonszenve kevés a társadalom iránt. Ma egyedül a könyvet teszik az iskolázás középpontjának, a jellemfejlesztést figyelembe sem veszik. Pedig nem a studium a középpont, hanem a tanítvány. Ma a tantárgy a fő, a növendék elméje semmi, pedig a főcél a szellem fegyelmezése, a szellemi erő-nemzés. Ennek egy titka van, mint az igazi államférfiú életnek: a tanuló és tanító közötti rokonszenven. Igaz, hogy ez igen szerény dolog, de a szellemi és értelmi dolgokra nézve igen fontos, mert ez által nyer ösztönt a tanuló a szellemi erő megindítására és az elhatározásra, melyre a tanító rokonszenven vezetheti legkönnyebben tanítványát.

Ma az iskola megszűnik a szellem kincstárává lenni, hanem lesz az értelem háza, hol nem rendes gyakorlás, hanem egyszerű beszerzés eszközölkedik, úgy hogy maholnap iskolánk valódi koshtházak lesznek. Pedig szerencsétlen az a nevelés, mely csak ismereteket aggaszt az ifjura. Ez az utilitárius iskola el nem fogadná soha Szokrates tanítónak, a ki az ó-kor legnagyobb

— **A képviselőház első ülése** okt. 8-án lesz. A napirendre van kitűzve a pénzügyminiszter expozéja és a további tendék iránti intézkedés.

— **Új katolikus kör.** A nyitramegyei Holicson nagy mozgalom indult meg egy kath. kör megalakítása iránt. A mozgalom élén Vaculík ügyvéd áll.

— **A katonai büntető törvénykönyv.** A magyar delegáció hadügyi albizottságának szombati ülésén a közös hadügyminiszter Bolgár Ferenc kérdésére kijelentette, hogy a katonai büntető-törvénykönyvre nézve már egyetértés jött létre az érdekelt kormányok között s a hadügyminisztérium rendelkezése szerint fognak a részletek kidolgoztatni. E fontos kérdés a menyire a megoldás alaposságának sérelme nélkül lehetséges, gyorsan fog megoldatni. De erre egy bizonyos idő mindenestre szükségés lesz.

KÜLFÖLD.

— **Bulgária.** Sztoliov miniszterelnök a választások alkalmából körlevelet intézett prefektusokhoz, melyben kijelenti, hogy a kormány őszinte óhaja, hogy a népnek lehetővé tegye, hogy valódi bizalmi férfiak ki. A közigazgatási bizottság feladata lesz, hogy a választóknak lehetővé tegyék választói joguk szabad gyakorlását, azután állapítsák meg a valódi választási eredményt és akadályozzák meg a pártok minden erőszakoskodását egymás ellen.

TÁVIRATOK.

A delegációk.

Budapest, szept. 24. (Éred. táv.) A magyar delegáció hadügyi albizottsága ma

— Hát aztán lehet olyan görbén álló hajón a vitorlát kezelni?

— Amint láthatod, 38 nap alatt elérjük az Elbát.

— El ám, de most mindenkitőknek gyomorhabja van attól a sok zsirevéstől.

— Sok, hisz alig kaptunk annyit, hogy az életünket megmentsük.

— No majd kaptok itt egyebet, jót; de ni, már jön is a „mama.“

— Hallod „mama“, mi történt ezekkel!

— Mi no?

— Félre dőlt a rakományuk és... Nem is várta be, hogy magyarázzam, ő már abból is mindent megértett. A kezait összecsapva fordult a jó asszony e tengerész felé.

— Kegyelmes Istenem, már megint a rakományval volt nektek is bajtok: ezért nem engedem én a fiamat vitorlásra. Süssek hamar egy darab beefsteaköt?

— Köszönöm, már megettem három porciót a legelső vendéglőben.

— Akkor jól van. Hát a pénzzel mi lesz, kifizeted mind az adósságot, vagy csak törlesztesz?

— Az egészséget? Már hogy gondolsz olyat, hisz az egész leszámolásom csak 300 márka; a felét talán.

— No ide hát avval a száz márkával! — Még nincs pénzem, mert addig nem számolnak el, amíg a parti hatóság a galiba miatt ki nem hallgat.

— Hát a vendéglöbe miből fizetél? kérdé a háziasszony gyanakodva.

— Adós maradtam.

— Ott is adós maradtál! Szent atyám ti mindig adóskodtatok és egy sem bir közületek ugy meghalni, hogy magával ne vigyen legalább 200 márkámat.

— Veletek együtt lassan-lassan nekem is tönkre kell menni.

dél előtt 10 óraker ülést tartott, melyen elfogadták a rendkívüli hadi költségvetést.

Munkásgyűlés.

— **Budapest, szept. 24.** Tegnap itt a Damjanich-utcai „Nemzeti kertben“ nagy szocialista munkásgyűlés volt, melynek szónokai hevesen követelték a választási és szabad gyülekezési jogot. „Ha a jogokat meg nem kapjuk — kiáltott fel az egyik szónok — zajos éljenzés közepette, — országos s t r á j k o t fognak rendezni, mint ezt Belgiumban tettek.“ Egy másik szónok azt indítványozta, hogy a munkások legközelebb egy óriási politikai tüntetést rendezzenek. A gyűlés az indítványt lelkesen elfogadta.

A bolgár választások.

Szófia, szept. 24. A választások tegnap megkezdődtek. A választók az egész országban rendkívül nagy számmal szavaznak le. Az orosz-barát Cankov nagyon erőlködik azon, hogy ő is mandátumhoz jusson. Rendzavarás eddig seholy fordult elő.

A koreai háború.

London, szept. 24. Yokohamából jelentik, hogy a japán kormány el van tökölve a háborút a kínaiak ellen a tél beállta előtt teljes erővel folytatni s e célból már 80.000 embert mozgósított.

A város közgyűlése.

Székesfejérvár szab. kir. város bizottsága ma a városháza nagytermében gyéren látogatott közgyűlést tartott.

F i á t h Miklós báró főispán a közgyűlést d. e. 9 óraker megnyitván, a legközelebbi közgyűlést október 29-ére tűzi ki. Ezután Rédei József b. t. több interpellációt eresztett meg. Nevezetesen:

1. Miért hagyatnak a vásártéren a vásárok tartására felállítani szokott vásári bódék egész éven át künn, holott azokat a vásár elmultával el szokták távolítani? S ki adott erre a visszaságra engedélyt? Aztán előadja, hogy ezen bódék körül milyen nagy a tisztátalanság s mily nagy veszély hármlik abból a környékben lakók egészségére.

2. A Símor-utca és haltér hónapokon keresztül, a közegészség kárára s a lakosság megbotránkozására tele van szeméttel.

3. Miért nem tartatnak meg a zárórak? Megtörtént, hogy kőbor cigányok az utca közepén tüzet raknak; aztán sebes hajtás miatt elgázolások fordulnak elő. A rendőrség miért nem segít ezen?

4. Az állatkínzás napirenden van. Ó láta, midőn egy egyén csaknem agyonverte a szamarát s midőn ő az állatkínzás ezen cselekmény rendellenes voltára figyelmeztette, az még görömbászkodott vele. Ó az illetőt a kapitányságnál bepanaszolta, de az ügy még ma sincs elintézve.

Mindezek alapján kéri a rendőrfőkapitányt fegyelmi büntetés terhe alatt odautasítani, hogy a felsorolt vizás állapotokat megszüntesse.

S e i d e l Lajos főkapitány azonnal választott s kijelentette, hogy a bódéokra nézve hatósági rendszabály nem létezőn, ezeket oly esetekben, mikor a két országos vásár közti idő rövid, nem viteli el, mert ez hiába való zaklatása lenne az adófizető polgároknak. A vállalkozóknak meghagyta, hogy a bódék környékét tisztán tartsák. Ha jelenleg van is ott némi tisztátalanság, azt azonnal el fogja takarítani.

A buza piacon a szemetet a vállalkozó hetenkint csak egyszer tartozik elhordatni. Ó már kért engedélyt a közgyűléstől arra, hogy az összegyűlemelt szemetet ezen időszá-

kok közt is elhordathassa, de a közgyűlés erre nem jogosította fel.

A kőbor cigányok ellen a legerélyesebben lépett fel annyira, hogy a múlt közgyűlésen a személyes szabadság megsértésének is jeleztek ezen eljárását. A cigányok egy időre eltávoztak ugyan, de ő attól tart, hogy a csendőrség ismét vissza fogja toloncoltatni, de akkor is teljes szigor fog ellenük alkalmazni.

A zárórak betartását ő már többször elrendelte, de a nyilvános üzletek, tulajdonosok ez ellen mindig felebbiztek. A sebes hajtás ellen is intézkedett.

Most jön a számár (Hosszantartó derültég.) Ó azt, kit az interpelláló annak idején feljelentett, már vagy harmadnapra maga elé idézte, interpellálót pedig dőlőszól kérte a megjelenésre. Rédei ur azonban nem jelent meg. (R é d e i: Nem igaz! E l n ö k Rédeit ezért rendreutasítja s a rendutasítást a jegyzőkönyvbe is rendeli felvétenni.) Ó aztán megdorgálta a számárkínzót. Az ügy különben nem tartozik a közgyűléshez, hanem a rendőrség elé s minthogy még el nem évült, mindenkor tárgyalható. Azon modort pedig, a melyen Rédei interpellált, nyugodtan hozzátja a közgyűlés elbírála alá.

A közgyűlés a főkapitány választát tudomásul veszi.

H a v r a n e k József polgármester elíteli Rédei modorát, s a vásári bódék ügyében kéri a közgyűlést, mondja ki, hogy a bódék felállítás jövőre vásárok előtt két héttel engedessék meg, a vállalkozók pedig köteleztesseken ezeket a vásár után két héttel elhordatni.

A közgyűlés ily értelemben határoz. Következik a napirend.

A közgyűlés nem lévén határozatképes, a „Vörös-ökör“-féle háza megvételének ügye és Szilágyi Agoston kérvénye egy utcaterület átengedése iránt levétenek a napirendről.

Ezután dr. Neumann Bernát b. t. indítványozta, mondja ki a közgyűlés, hogy a város létérdeke szempontjából szükségessnek tartja a Déli Vasút államosítását, hogy ebbeli óhaját küldöttség útján hozza a kormány tudomására, és hogy ezen mozgalomhoz való esatlakozásra az érdekelt többi törvényhatóságokat is felhívja.

D i e b a l l a György és H a v r a n e k József polgármester nem ellenzik ugyan az indítványt, minthogy azonban a Déli Vasút 40 éves joga csak 1896-ban jár le, zaklatásnak tartják az ügyben most a kormányhoz felírni. Leghelyesebb a főispánt felkérni, hogy ez ügyben a kormánnyal érintkezzen.

A közgyűlés ily értelemben határoz.

A szűret megkezdése a szállóhelyegen a hegykötség előleges lefizetése mellett engedélyeztetik.

A főreáliskolai szegénysorsu tanulóknak a Pozsonyban tartandó tornaversenyen való megjelenhetés céljából Tóth Arthur és Pénzes Imre ellenzése dacára 100 frt. segély megszavaztatik.

A közfürdőnél foganatosítandó javításokra előirányzott összeg megszavaztatik, sőt dr. M a j o r Ferenc főorvos felszólalása folytán a nők részére egy újabb közfürdő felállítására is elhatároztatik.

Laufenauer Antal kórházi gondnoknak a nyugdíj-intézetbe való felvételre, özv. Farkas Józsefné nyugdíjazása elrendeltetett.

Szaller György és a városi rendőrbiztosok kérvénye fizetésjavítás, illetve fizetés-arányosítás végett a szervezetről szóló szabályrendelet alkalmával fog tárgyalatni.

Dr. Farkas Dezső indítványozza, hogy a szervezetről szóló szabályrendelet egy rendkívüli közgyűlésben tárgyalassék, a szabályrendelet a tárgyaláselőtt kinyomattassék s megküldessék a bizottsági tagoknak. A közgyűlés az indítványt elfogadta.

A Grósz József-féle ház a város által iskolai célra 7000 frtért megvételük. Több tanácsi előterjesztés elfogadatik

Kihirdetnek az 1894 évi 27. 28. és 29. t. cikkok.

Az utadó 4%-ra leszállítatik. Az ezredéves-kiállítás kerületi irodái költségei fedezésére 400 frt szavaztatik meg. Fortéflentítő gőzgép megvételre olrendeltetik.

A kutmesteri állásra kiírt pályázat lejártával három ajánlat tevő közül ifj. Bürgormeiszer György székessfejérvári lakos kutmester ajánlata fogadtatott el.

A jegyzőkönyv hiteljesítésével Toth Arthur és Horeeg Ignác biz. tagok bizattak meg.

A közgyűlés %, 12 órakor véget ért.

Városi és vidéki hírek.

— **József főherceg torontálmegeyi virillista.** Torontálmegeyi virillistának a jövő évre érvényes névjegyzékében József főherceg is szerepel. A főherceg a Torontálmegeyben fekvő török-szent-miklósi birtoka után 9266 forint adót fizet.

— **József Ágost főherceg** nejevel, Augustina főhercegnővel tudvalevőleg dr. Steiner Fülöp megyés püspök teési birtokán időzik. A fenszagos pár esütörtökig marad Teésen, hová tegnap Libits Adolf főhercegi és Rainprecht Antal püspöki jószágigazgatók is megörköztek.

— **Dr. Steiner Fülöp** megyés püspök ma hosszabb tartózkodásra Budapestra utazott.

— **Személyi hírek.** Zichy Nándor, Esterházy Miklós Múria és Cziráky Antal grófok tegnap Székessfejérvárott időztek. — Dr. Czibulka Nándor esztergomi kanonok és szeminariumi igazgató tegnapelőtt és tegnap mint a megyés püspök vendége Székessfejérvárott időzött.

— **Egyházmegyei hírek.** A székesgyházi káptalan a múlt hét folyamán konzisztóriumot tartott dr. Steiner Fülöp megyéspüspök elnökele alatt, mely alkalommal a plebános vizsgáló bizottság tagjaivá kinoveztettek: Prifach József nagyprópost pápai praelatus elnök, dr. Pollet Ödön, Benedek Ferenc, Michl Jakab kanonokok, Gremspurger István apátplebános és Szuborits Jenő cím. kanonokok, Krenesz Ignác szeminariumi igazgató, Komáromi Károly püspöki titkár, Tilly József, Mayer Károly eseporesek és Posits Mihály plebános. — Andriszék János isztiméri káplán Nadapra fündöltetett a beteg Fogt Alajos plebános kisegítésére.

— **Kinevezés.** A vallás és közoktatási m. kir. miniszter Greizinger István bologsászi polgári-iskolai tanárt, Greizinger Márton veterán főtanítónk fiát, az újpesti polgári leányiskola igazgatójává nevezte ki. Greizinger István új állását szeptember 15-én már el is foglalta. Gratulálunk!

— **Sárközy Aurél installációja.** A Komárommege és Komárom sz. kir. válos főispánjává kinevezett Sárközy Aurél ünnepélyes installációja, mint azt már régebben jelentettük, október 11-én lesz Komáromban. Az installáció ünnepélyt rendező bizottság, legálább egy olvassuk egy komáromi lapban, azon van, hogy „az ünnepélyt minél impozánsabbá és felejthetetlenő” tege. A felejthetetlenő teendő installáció a következő program szerint fog végre menni:

Sárközy Aurél október 10-én délután a tati vasuti állomásra érkezik, hol a járási fűszolgabíró, Tata és Tóváros nagyközségek küldöttségei és csatlakozni kívánó megyei bizottsági tagok fogadják és az új-szünyű állomáshoz kísérik. Ott Komárommege és Komárom város közönsége nevében az alispán, illetve a polgármester vezetése alatt a megyei és a városi tisztikar és bizottsági tagok üdvözlők. Azután a főispánt a két hidon keresztül a vármegyhá-

zába kísérik. Este 7 órakor a főispán tiszteletere a komáromi dalárda részvételével mellett fályászona lesz, mely alkalommal Kacz Lajos városi tanácsos üdvözöl beszédet intéz a főispánhoz. Másnap, október 11-én reggel 8 órakor az ev. ref. templomban, 9 órakor pedig a kath. plebániatemplomban ünnepélyes istentisztelet lesz s ezek után 10 órakor kezdődik veszi a beiktató közgyűlés. Ennek befejeztével Komárom város közgyűlése is beigtatják az új főispánt a ki délben a különféle tisztelgő küldöttségeket fogadják.

— **Uhlánusaink ügye a delegáció előtt.** A „Fejérmegyei Napló”-nak két hét előtt közölt azon híre, mely szerint az Eszékéről Székessfejérvára áthelyezett 12. uhlánusoszlod legénysége között aggasztó mértékben grasszál a trachoma, — feltűnést keltett nemcsak Székessfejérvárott, hanem a fővárosban is és a fővárosi sajtó behatónan foglalkozott ez ügygyel. Legutóbb még a delegációban is foglalkoztak vele. A magyar delegáció hadügyi albizottságának szombati ülésében ugyanis *Czirák* Antal gróf kérdezte a közös hadügyminisztert, mi indította őt a Székessfejérváron állomásozó 10. huszárezred áthelyezésére s arra, hogy Székessfejérvára a 12. dzsídászrezredet helyezze át Eszékéről épen akkor, a midőn abban a trachoma betegsége nagy mérveket öltött és így a székessfejérvári kaszáryában a trachoma már meghonosodott. A közigazgatási bizottság szeptember 11-iki ülésén a főorvoshoz kérdést intézett, vajjon a katonák kollékeképen megvizsgáltattak-e s akkor azt a választ nyerte, hogy épen a 12. dzsídászrezdből körülbelül 60 legény visszahagyatott, míg a többi folytatta útját Budapest felé. Ugyan az nap a Budapesti Hirlap 251 számában (a „Fejérmegyei Napló” nyomán. Szerk.) azt olvasta, hogy az Eszékéről Székessfejérvára áthelyezett katonák közül mintegy 140 trachomásnak találtak. Minthogy a székessfejérvári lovassági laktanya, a mely két évvel ezelőtt a házi orzd számára építettett s még mindig berendezési munkát igényel, már az ezeknél alkalmazott székessfejérvári munkások érdekében is, de még minthogy maga tapasztalta, hogy egy trachomás altiszt a városban járt-kelt, a város közönségének érdekében is kórdi a minisztert, nom volna-e hajlandó a bajjal szemben rendkívüli intézkedéseket tenni annál is inkább, minthogy a trachomás katonák a hadgyakorlatokon részt nem vohettek és Tólényről Fejérvára visszaküldtek. *Krieghammer* Ödön lovassági tábornok hadügyminiszter a következőképen válaszolt: Az orzd, az e tekintetben tett tapasztalatok után a nagy hadgyakorlatokon volt részvételől felmentetett és azonnal állomáshelyeire, tudniillik Székessfejérvára és Tófnára rendeltetett, a hol a kaszáryázás mellett lehetséges a betegség urává lenni. Mog van győződvo, hogy minden megtörtént, hogy a betegség a lakosságára ne vitessék; különben pedig az ezen irányban tett intézkedésekről értesülést fog szerezni.

A főgimnáziumi önképzőkör.

A székessfejérvári ciszt. r. kath. főgimnázium önképzőköre tegnap, vasárnap délelőtt tartotta alakuló közgyűllését. Dr. Werner Adolf tanár a kör elnöke meleg szavakkal üdvözölte az önképzőkör tagjait és buzdította őket kötelesegeik pontos betöltésére, céljuk szigorú szemelő tartására. Ezután a tisztikar megválasztása következett. Megválasztottak: Első alelnökké Ferency Árpád VIII. o. t., második alelnökké Zichy Rafael gróf VIII. o. t., főjegyzővé Ereky Károly VII. o. t., pénztárossá Engelhardt Ferenc VIII. o. t., és ellenörre Mojer Imre VII. o. t. A választási aktus véget érvén, az ifjuság elénekelte a himnust mire az első alelnök a gyűllést feloszlatta.

Katonai ellenőrzési szemlék.

A moóri járásban a honvédek ellenőrzési szemléje a következő napokban fog meg-

tartatni: Moórott: okt. 5-én Moór és Ondód, okt. 6-án B.-Sárkány, Veleg, Bodajk, Söréd, és Csókakő, és okt. 7-én: Isztimér, Guth, Kuti, Balinka, Csurgó és M.-Almás községek számára. Csákváron pedig okt. 9-én Csákvár község és okt. 10-én Csákerény, Gánth és Kozma községek számára. A közös hadseregboliek ellenőrzési szemléje a moóri járásra nézve a következő napokon tartatik meg: Moórott okt. 2-án Ondód, B.-Sárkány, Veleg, Csókakő és M.-Almás, okt. 3-án Moór és okt. 4-én Bodajk, Söréd, Isztimér, Kuti, Guth-Tamási, Balinka és Csurgó községekre nézve, Csákváron pedig okt. 6-án Csákvár és okt. 7-én Csákerény, Guth és Kozma községekre nézve. Ugy a honvédségi, mint a közös hadseregboliek ellenőrzési szemlék a nevezett napokon reggel 9 órakor kezdődnek.

— **Öngyilkosság.** Egy bűnös élet bűnös véget ért e hó 19-én Csurgón. A fiatal, még csak 26 éves Rigó István, ki a múlt hó 14-én szabadult ki a soproni fegyházból, a hol apagyilkossági kisérletét három évig volt elzárva, a mult szerdán kiment csurgói szülőjébe s ott agyonlötöte magát. A borzalmas tett színhelyén nemsokára megjelent Frank István községi orvos és konstataulta, hogy Rigó a pisztolyt közvetlenül gyomrához szorítva sütötte el. Az öngyilkosság színhelyének közelében egy karó repedésébe illeszve írónt és írónnal irt bucsuzó levelet találtak, melyen az öngyilkos írásra ismertek. Ezen írat egyttal végrendeletét is képezi, a mennyiben vagyonának hovaforításáról intézkedik. Feltűnést kelt, hogy régi kedvesének, noha már férjné van, 200 frtot hagyományozott. Az öngyilkosság okául azt beszélik, hogy Rigót nagyon elkezerítette az, hogy a saját örökségéből kellett a 300 frtot meghaladó rabtartási költséget megfizetni, azonkívül kétsége esett azon, hogy régi kedvese időközben máshoz ment férjhez.

— **A kápolnásnyéki tüzoltóegylet** október 14-én saját pénztára javára Nyéken nagy galamblovészetet és népünnepélyt, este pedig táncmulatságot rendez. Mint halljuk, Székessfejérvárról is sokan fognak résztvenni a mulatságon, mely az előkészületek után itélve igen szép sikert ígér.

— **Temetés.** Nagy részvét mellett helyezték örök nyugalomra özv. Fejér Istvánét. A gyászszertartást Gremspurger István apátesperes végezte. Az elhunyt koporsójára a következők helyezték koszorukat: A gyászoló gyermekok („Felejthetetlen édes anyjuknak — gyermekei”, az unokák („Kedves nagy-mamájunknak — unokái”), a testvérek („Szeretők jelölői”), dr. Kuncz Ignác és családja („Szeretők jelölői”), özv. Burán Jánosné és családja („Kedves rokonunknak”), özv. Udvardy Jánosné („Szeretett rokonának”), Schlammadinger Alajosné, Dietrich Szilárdné, Heinrich Aranka és dr. Lauschmann és neje.

— **A posta köréből.** Mihályfy Gyuláné bieskei és Farkas Károly lovasberényi postamesterek állomást cseréltek. A kereskedelmi miniszter megengedte a cserőt s a postahivatalok kölcsönös átadása és átvétele a napokban ment végre.

— **Új tanító Bieskén.** Bieskéről írják lapunknak, hogy az ottani képviselőtestület tegnapelőtt, szombaton választotta meg a bieskei ipariskola tanítói karát. Megválasztották: igazgatóknak Horvát Bálintot, szaktanítóknak pedig Jakab Dánielt, Varsary Kálmánt, Königberg Sámuel és Takács Ferencet.

Különlék.

— **Személyi hírek.** A király ma délután Visegrádról Bécsbe utazott. — Szécheny Antal gróf lemondott a delegációban viselt tagsági állásáról. Helyébe Schuster Konstantin váci püspök kiváltott be.

— **A király elismerése.** A király a következő hadparancsban adott kifejezést elis-

merésének b.-gyarmati hadgyakorlatok sikere fölött: Midőn az 1. és 9., valamint a 4. és 6-ik hadtest gyakorlatain jelen voltam és a 11-ik hadtest egy részét is megszemléltem, alkalmam volt úgy közös hadseregem, mint mindkét honvédségem minden fegyvernem-beli csapatainak képességéről meggyőződést szerezni. — Különösen ki akarom emelni, hogy a csapatok összes harszerű iskolázása Engem valóban kielégített, miután az oly nagyobb gyakorlatokban nyer kifejezést, melyeknek jól átgondolt tervezete és alapos végbevitelére éppen oly magas követelményeket igényel, mint a milyen kedvező eredményt szül. — Szorgalom és odaadás, kitartás és helyes felismerése annak, a mi az egyes ember, az alszótály, a csapat- és seregestest hatásos működésének és teljesítő-képességének emelésére szolgál, — mindezek ama jogos öntudatban lelik jutalmukat, hogy az összes véderő fíradhatatlanul és eredménydusan előre törek-szik. Köszönetet mondok ezekért közös had-seregem és mindkét honvédségem összes parancsnokainak, tisztjeinek és legénységé-nek. Kelt Balassa-Gyarmaton, 1894. évi szeptember hó 21. F e r e n c J ó z s e f s. k.

— **A Margitsziget megvétele.** A budapest-terézvárosi bizottsági tagok szombaton délután értekezletet tartottak a Margitsziget megvétele tárgyában s egyhangulag abban álla-podtak meg, hogy a sziget megvétele, a főváros pénzügyi viszonyaira való tekintettel nem pártolják.

— **Egy házaló tanító.** Orosházáról a következő, szinte hihetetlen esetet írják: L i c h t e r Vilmos kiérdemesült okleveles néptanító, kit most a magyar állam tart 125 frtnyi penziójából, azért folyamodott a vármegye alispánjához, hogy adjon neki **házaikusi engedélyt**, mert a nyugdíjából éhen halhat.

— **Apró hírek.** A kolera Galiciában szűnő félben van. — Szilágyi Dezső legújabbán elhatározta, hogy nem megy Pozsonyba beszámolni. — R ó m á b a n eddig 3500 anarchistát tartóztattak le. — U p i l i o Faimali, a világ leghire-sebb állatszeliidője Piacenzában meghalt. —

* **A „Hazánk“** című közgazdasági, politikai és társadalmi napilap az egyetlen a magyar sajtóban, mely elég merész volt a magyar mezőgazdasági politika megteremtése mellett küzdeni akkor, midőn az elálatott közvélemény azon hitben volt, hogy az a politika, mely a nemzetnek aránylag csekély jelentőségű osztályait a nagy iparost és pénzzel kereskedőket támogatja, az egyedül helyes, az egyedül jó. A hallatlan olcsó buzaárak, a nyers termékeknek külföldről való rohamos betódulása, a takarmány-hiány, mindazokat, akik elfogulatlan ítéllettel bírnak, meggyőzte arról, hogy igaza volt. A mélyebben látók tudják azt is, hogy okos közgazdasági politika nélkül Magyarország ép úgy áldozatul esik majd a szociális bajoknak, mint Nyugat-Európa iparos államai. Az a kérdés hogy ettől a nemzet magvát és erejét képező földmivelő osztály fölkarolása és a kisiparosok sérelmeinek orvoslása útján meg akaruk-e szabadulni? Az irány új, de jogosult és ha a gazdaosztály tette ébred, az győzelemre is fogja segíteni. E győzelem az igazi nemzeti politika diadalát fogja jelenteni Magyarországon. Ez a meggyőződés vezet bennünket és az a rokonszenv, melyben törekvéseink országazorte találkoztak, csak biztatás a jövőre nézve.

A „**Hazánk**“ változatos és bő tartalmu rovaiban élénken tárgyalja a politika és tár-sadalmi élet eseményeit s kimerítő, élvezetes, de mindenekfölött pontos és a valóságnak meg-felelő értesítésekkel szolgál olvasó közönségé-nek. „Otthon“ rovatában. hetenkint egyszer, a nőket és a családot érdeklő kérdéseket tárgyal és vonzó modorban nyújtja elmélkedéseit, utba-igazításait.

Előfizetési ára: egy évre 14 frt, félv-re 7 frt, negyedévre 3 frt 50 kr, egy hóra 1 frt 20 kr. Előfizetések közvetlen a kiadóhivatalhoz (Budapest, üllői-ut 25., köztelek) küldendők.

Irodalom és Művészet.

— **Kath. Hitvédelmi Folyóirat.** Szerkesztik T. Pelikán Krizsó és Keményfy Dániel Pozsonyban. A derék folyóiratnak most jelent meg VI. évfolyam szeptemberi füzeté érdekes tartalommal. Előfizetési ára egész évre 4 frt.

— **Jó pásztor.** Egyházsónoklati folyóirat. Szerkeszti és kiadja L o p s ó n y i Miklós esztergom-főegyházmegei áldozópap. Most vettük az 1894—95. (XIV.) évfolyam első füzetét, mely az advent I. vasárnapjától az év utolsó estéjéig tartalmaz szt. beszédeket. A folyóirat előfizetési ára egész évre 3 frt. Megrendelhető a szerkesztőnél, Buda-pest, I. Döbrentey-utca 18.

Szerkesztői üzenet.

Nt. K. Dániel urnak, Pozsony. Kérnék egyet abból a füzetből.

Közgazdaság.

Vázlatok a mezőgazdaságtéréről.

Közlő: Krizsány János.

Folytatás.

II.

Miután az izraeliták a földmivelés előis-mereteit az egítésaktól elsajátították, Mózes a mezőgazdaságot is bizonyos rendszerbe önteni óhajtván, azt határozott törvényekkel körülírta, s ez által az ország alapját is megszilárdította. Így kinek-kinek örökösire is átszámazható kiszabott földterületet osztott ki, melyet azonban senkinek sem örök jogon bírní, sem végleg azt másnak elidegeníteni nem volt szabad, mert a tulajdon birtoklás határideje mindig csak a be-következő jubileumi (50-ik) esztendeig terjedt ki, a midőn az ez időközben netán elzalogosi-tott birtok ismét előbbi jogos tulajdonosára visszazállott, s minthogy a zsidók ingatlan vagyonuknak sem örökurai, sem tulajdonosai, hanem csak ideiglenes osztályrészesei és hasznélvezői voltak, mindnyájan Jehovának csak mint birtokviselői, s földmivelőitül tekintettek; azért a birtok térnagysága határkövel jeleztetett, s ki ezeket meghamisította, nyilvá-nos átokkal sújtott. A jubileumi év után pedig a birt földterület, annak állagát érinten-lenül hagyva, megint újból osztottott ki.

Mezei gazdasági eszközül az izraeliták a talaj megpuhítására kezdetben botokat használt-ak, melyekkel a földet aprón feláskálták, míg

e célra kapa vagy ásó (spatha) és később va-lami eke forma szerzárám lett alkalmazva, de Mózes idejében már a valódi eke is ismeretes volt. Korábbi időben eke gyanánt még vastagabb fagalyakat is használtak a föld fel-karcolására s meglazítására, melyeket barmokkal vonattak és eke módjára kormányozhattak.

Igavonó állatkép az ökör, a tehén és szamar volt gyakorlatban. Tiltva volt azonban, nehogy erősebb nemű állat gyengébbel, például tehén és szamar, ugyanegy igába fogassék. Palesztina földjén főterménykép műveltetett a buza, rozs, árpa, zab, köles és rizs, továbbá bab, lencse, len, gyapot és ugorka felék.

A vetés Palesztinában október második felében kezdődött. A barázdák csak keskenyek és nem igen mélyek voltak, s a mag így vagy felül elhítetvén a barázdák hézagába boroná-tait, vagy a nyílt barázdába belehullatva a következő ekefordítással betakartattott. Azonban a vetőmag előre már gondosan a konkolytól megtisztított mert a ki használt földjét elvesz-teni nem akarta annak tiszta magot kellett vetnie. S hogy a föld termékenységé annál kedvezőbb legyen, esatornáztak is, hogy így a föld java részében nyáron kerti veteményeket is természetesenek.

A mi a termés letakarítását illetr, aratási módjuk a következő volt.

Kezdetben a gabona kalászait kézzel szag-gatták le, vagy pedig a szárt gyökerestől ki-tépték, mi némely keleti részekben még ma-nap is dívatozik. De a zsidók már Mózes ide-jében kaszával is dolgoztak, s a letakarított termést kézzel szedték össze és kévékbe kötöt-ték. Megengedetett az utazóknak is, hogy éh-séget ne szenvedjenek, kézzel törni kalászo-kat s a szemet kimorzsolva, eledelkép megenni.

Folyt. köv.

— **A jegybankszabadság meg-ujtására** vonatkozólag a két miniszter, mint a N. Fr. Pr. jelenti, nem tudott végleges ha-tározatra jutni. A miniszterek között még beható tanácskozások lesznek, mert a bank-kal való hivatalos tárgyalásokba csak akkor akarnak becsátkozni, mikor egymás között teljesen megegyeznek.

— **A hivatalos árszó.** A vámilleté-keknek ezüstben történő fizetésénél vagy biztosításánál, a törvény értelmében szedendő aranyárkelet-pótlék 1894. évi október hóra huszonnagy 24) százalékban állapítottott meg.

— **A fejérmegyei buza a buda-pesti gabonapiacon.** A budapesti gabona-piacon eladatott szept. 22-én: 400 mm. 81 k. 660 frt, 3 hóra.

Coax (Pirszen)

I-ső rendű minőségben kapható métermázsánként

1 frt 80 krért

Bernstein és Káldor cég

tűzifa-, köszén- és pirszen-raktárában

a vasuti indóház mellett.

Kivánatra a szállítás egyformán töltve — zsákokban is eszközölhetők.

Megrendelések elfogadtatnak az irodában *pulotai ut 74. sz.* Telephon

51. szám. Weisz Géza ur üzletében városház-tér, Günsberg Krisztina

k. a. dohánytörszdejében Kossuth-utca.

Tokaj városának ezen cimere

bejegyzett védjegy

mely az egyedül csakis Tokajban

fenálló és a magas m. kir. kereskedelmi miniszterium elismerése alatt álló

Első Tokaji Cognac-Gyár

az eredeti „Tokaji Cognac“ egyedüli előállítójának
bejegyzett védjegye,

a vételnél különös figyelembe veendő, mert „Tokaji Cognac“ helyett értéktelen utánzatok, melyek Tokajból nem is származnak, hozatnak forgalomba.

Kitüntetések: A magas m. k. kereskedelemügyi miniszterium által a gyár állami kedvezményben részesül. Arany érmek: Páris, Bordeaux, Nizza, Brüsszel, Haaga, London, Berlin és Chicago.

Diszoklevél, mint legmagasabb elismerés:

Bécsi 1894-iki nemzetközi kiállítás.

Kapható: Karl József és Fia, Kovács Pál, Hoffmann Lajos és Tögl Gyula uraknál. Jobb vendéglő és kávéházakban, gyógyszerárakban.

Vezérképviselőség: Bergmann és Fia uraknál.

TUDÓSÍTÁS!

A

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

szerkesztősége, kiadóhivatala és

KÖNYVNYOMDÁJA

SZÉKESFEJÉRVÁR

SZENT-ISTVÁN-TÉR 1-SO SZÁM,

A FŐTEMPLOM MELLETT.

Hirdetések a lap részére, valamint mindennemű

könyvnyomdai munkák

fölvételnek és igen olcsó áron tisztán készítettnek.